



ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 26.7.2012
COM(2012) 417 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

Βιομηχανική πολιτική για τον τομέα της ασφάλειας

**Σχέδιο δράσης για καινοτόμο και ανταγωνιστικό τομέα ασφάλειας
{SWD(2012) 233 final}**

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βιομηχανική πολιτική για τον τομέα της ασφάλειας

Σχέδιο δράσης για καινοτόμο και ανταγωνιστικό τομέα ασφάλειας

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παροχή ασφάλειας είναι από τα σημαντικότερα μελήματα κάθε κοινωνίας. Σε κάθε τομέα πολιτικής η ασφάλεια είναι σημαντική συνιστώσα. Ένα ασφαλές και σίγουρο περιβάλλον είναι το θεμέλιο κάθε σταθερής κοινωνίας. Μια ανταγωνιστική ενωσιακή βιομηχανία ασφάλειας που προσφέρει λύσεις για μεγαλύτερη ασφάλεια μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην προσαρμοστικότητα της ευρωπαϊκής κοινωνίας.

Η βιομηχανία ασφάλειας είναι τομέας με σημαντικό δυναμικό ανάπτυξης και απασχόλησης. Την τελευταία δεκαετία η παγκόσμια αγορά υπηρεσιών ασφάλειας σχεδόν δεκαπλασιάστηκε σε μέγεθος, από 10 δισεκατομμύρια ευρώ σε 100 δισεκατομμύρια ευρώ το 2011. Πολυάριθμες μελέτες δείχνουν ότι τόσο η ενωσιακή όσο και η παγκόσμια αγορά ασφάλειας θα συνεχίσουν να αναπτύσσονται με ρυθμό μεγαλύτερο από τον μέσο ρυθμό αύξησης του ΑΕγχΠ¹.

Η Επιτροπή, ανταποκρινόμενη στην ύπαρξη αυτού του σημαντικού δυναμικού ανάπτυξης της αγοράς, συμπεριέλαβε τη βιομηχανία ασφάλειας στα βασικά μέρη της εμβληματικής πρωτοβουλίας της στρατηγικής Ευρώπη 2020 «Ολοκληρωμένη βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκοσμιοποίησης - Η ανταγωνιστικότητα και η βιωσιμότητα τίθενται στο επίκεντρο»². Στο πλαίσιο της εν λόγω πρωτοβουλίας, η Επιτροπή ανακοίνωσε την έναρξη ειδικής πρωτοβουλίας σχετικά με την πολιτική για τη βιομηχανία ασφάλειας.

Το παρόν σχέδιο δράσης αποτελεί το πρώτο βήμα αυτής της ειδικής πρωτοβουλίας. Ο γενικός στόχος είναι η ενίσχυση της ανάπτυξης και η αύξηση της απασχόλησης στην ενωσιακή βιομηχανία ασφάλειας.

Χάρη στο επίπεδο της τεχνολογικής τους ανάπτυξης, πολλές εταιρείες (ασφάλειας) της ΕΕ εξακολουθούν να περιλαμβάνονται μεταξύ των εταιρειών που κατέχουν ηγετική θέση παγκοσμίως στα περισσότερα τμήματα του τομέα της ασφάλειας. Ωστόσο, από τις πρόσφατες εξελίξεις και τις προβλέψεις της αγοράς προκύπτει ότι τα μερίδια αγοράς των ευρωπαϊκών εταιρειών στην παγκόσμια αγορά θα μειώνονται συνεχώς τα επόμενα χρόνια. Σύμφωνα με τις προβλέψεις του κλάδου και με ανεξάρτητες μελέτες, αναμένεται ότι το σημερινό μερίδιο αγοράς των εταιρειών της ΕΕ στον τομέα της ασφάλειας μπορεί να μειωθεί κατά ένα πέμπτο, δηλαδή από περίπου 25% της παγκόσμιας αγοράς το 2010 στο 20% το 2020, αν δεν

¹ Όλα τα αριθμητικά στοιχεία και οι μελέτες που αναφέρονται στο παρόν σχέδιο δράσης παρουσιάζονται λεπτομερώς στο έγγραφο των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει το παρόν σχέδιο δράσης.

² COM(2010) 614 τελικό.

δρομολογηθεί δράση για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας ασφάλειας της ΕΕ.

Οι κορυφαίες εταιρείες των ΗΠΑ στην αγορά εξακολουθούν να είναι πρωτοπόροι της τεχνολογίας, και επιπλέον επωφελούνται από εναρμονισμένο νομικό πλαίσιο και εύρωστη εσωτερική αγορά. Κατά τον τρόπο αυτό, διαθέτουν όχι μόνο ασφαλή βάση αλλά και το πλεονέκτημα ενός σαφώς αναγνωρισμένου και διακριτού «σήματος ΗΠΑ», που αποδείχτηκε ότι είναι πολύτιμο πλεονέκτημα σε σύγκριση με τις ενωσιακές εταιρείες στο πλαίσιο του παγκόσμιου ανταγωνισμού.

Η έλλειψη ενός αντίστοιχου «σήματος ΕΕ» είναι ιδιαιτέρως κρίσιμης σημασίας αν ληφθεί υπόψη ότι μελλοντικά οι σημαντικότερες αγορές για τις τεχνολογίες ασφάλειας δεν θα βρίσκονται στην Ευρώπη αλλά στις ανερχόμενες χώρες της Ασίας, της Νότιας Αμερικής και της Μέσης Ανατολής.

Οι χώρες της Ασίας μειώνουν με αυξανόμενο ρυθμό το τεχνολογικό χάσμα που τις χωρίζει από τις χώρες της ΕΕ. Χωρίς τεχνολογικό πλεονέκτημα, οι εταιρείες της ΕΕ θα αντιμετωπίσουν έντονο ανταγωνισμό, λόγω επίσης του μειονεκτήματος όσον αφορά το κόστος παραγωγής που αντιμετωπίζουν συχνά οι εταιρείες αυτές.

Πρωταρχικός στόχος της Επιτροπής είναι συνεπώς η εξασφάλιση καλύτερης λειτουργίας της εσωτερικής ευρωπαϊκής αγοράς για τις τεχνολογίες ασφάλειας. Οι ευνοϊκές συνθήκες της εσωτερικής αγοράς, που ενισχύουν τον ανταγωνισμό και μειώνουν το κόστος παραγωγής μέσω οικονομιών κλίμακας, είναι επίσης σημαντικές για την ενίσχυση της θέσης της βιομηχανίας ασφάλειας της ΕΕ σε αυτές τις ανερχόμενες χώρες που αντιπροσωπεύουν το μέλλον του τομέα της ασφάλειας. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στην υποστήριξη των ΜΜΕ στις προσπάθειές τους για πρόσβαση στις διεθνείς αγορές στις τρίτες χώρες.

Το ευρωπαϊκό φόρουμ για την έρευνα και την καινοτομία στον τομέα της ασφάλειας (ESRIF) και η μεταγενέστερη ανακοίνωση της Επιτροπής³ ανέπτυξαν ήδη ορισμένα από τα θέματα αυτά. Για τον τομέα των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας (ΤΠΕ) η προώθηση της ασφάλειας αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του εξοπλισμού και των προϊόντων που προσφέρουν οι εταιρείες ΤΠΕ και είναι βασικό στοιχείο για τη μελλοντική ανταγωνιστικότητα. Το θέμα αυτό θα εξεταστεί επίσης στο πλαίσιο της μελλοντικής ευρωπαϊκής στρατηγικής για την ασφάλεια στο διαδίκτυο. Ωστόσο, μέχρι σήμερα δεν υπήρξε ενιαία πανενωσιακή προσέγγιση για να καταστεί πιο ανταγωνιστική και καινοτόμος η ενωσιακή βιομηχανία ασφάλειας.

Όπως προέκυψε από τελευταίες μελέτες και από τις γνώμες ενδιαφερόμενων μερών⁴, η πίεση του παγκόσμιου ανταγωνισμού δεν στοχεύει τόσο τις υπηρεσίες όσο την παραγωγή προϊόντων και τεχνολογιών, διότι αυτά αποτελούν τη μεγάλη πλειονότητα του εξαγωγικού δυναμικού στη βιομηχανία ασφάλειας. Κατά συνέπεια, το παρόν σχέδιο δράσης δεν αφορά τις ίδιες τις υπηρεσίες ασφάλειας (π.χ. προσωπικό ασφάλειας επιτόπου), αλλά μόνο εκείνες τις υπηρεσίες ασφάλειας που σχετίζονται με την εγκατάσταση και τη συντήρηση των διατάξεων ασφάλειας.

Η Επιτροπή θα χρησιμοποιήσει όλα τα μέσα που έχει στη διάθεσή της για να δημιουργήσει μια πραγματική εσωτερική αγορά τεχνολογιών ασφάλειας, παρέχοντας έτσι μια σταθερή

³ COM(2009) 691 τελικό.

⁴ Βλ. το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

βάση για την ενωσιακή βιομηχανία ασφάλειας με σκοπό να κερδίσει μερίδια αγοράς στις ανερχόμενες αγορές.

Η Επιτροπή θα εξασφαλίσει ότι όλες οι πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται για την ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς τεχνολογιών ασφάλειας τηρούν τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, ιδίως το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής ζωής και προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

2. ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑ

Η παγκόσμια αγορά ασφάλειας, της οποίας η αξία εκτιμάται σε περίπου 100 δισ. ευρώ (στοιχεία 2011), απασχολεί σχεδόν 2 εκατ. άτομα σε όλο τον κόσμο. Η αγοραία αξία της ενωσιακής αγοράς ασφάλειας εκτιμάται ότι κυμαίνεται από 26 δισ. ευρώ έως 36,5 δισ. ευρώ και απασχολεί περίπου 180.000 εργαζομένους (στοιχεία 2011).

Ωστόσο, δεν υπάρχει σήμερα σαφής ορισμός της βιομηχανίας ασφάλειας και ορισμένοι παράγοντες εμποδίζουν τη μεθοδική ταξινόμηση της εν λόγω βιομηχανίας:

- Οι κύριες στατιστικές ονοματολογίες (NACE, Prodcom κ.λπ.) δεν καλύπτουν τη βιομηχανία ασφάλειας αυτή καθαυτή.
- Η παραγωγή ειδών που σχετίζονται με την ασφάλεια καλύπτεται από ένα μεγάλο εύρος κατηγοριών. Οι στατιστικές για τις κατηγορίες αυτές δεν κάνουν διάκριση μεταξύ δραστηριοτήτων που σχετίζονται και δεν σχετίζονται με την ασφάλεια.
- Δεν υπάρχει διαθέσιμη πηγή στατιστικών στοιχείων σε ευρωπαϊκό επίπεδο από την ίδια τη βιομηχανία.
- Από την άποψη της προσφοράς, οι αγοραστές εξοπλισμού και συστημάτων ασφάλειας μπορεί να είναι απρόθυμοι να δώσουν πληροφορίες σχετικά με τις δαπάνες για την ασφάλεια.

Για την αποκατάσταση της έλλειψης στοιχείων σχετικά με τη βιομηχανία ασφάλειας και την αγορά της, η Επιτροπή θα αναπτύξει μια εμπειρική βάση από την οποία θα μπορούν να λαμβάνονται πιο αξιόπιστα στοιχεία για τις αγορές ασφάλειας. Η συνεργασία με τις κύριες εμπορικές ενώσεις είναι σημαντική για ένα τέτοιο εγχείρημα.

Ωστόσο, η ενωσιακή βιομηχανία ασφάλειας μπορεί γενικά να υποδιαιρεθεί στους ακόλουθους τομείς⁵:

- ασφάλεια της αεροπορίας·
- θαλάσσια ασφάλεια·
- ασφάλεια των συνόρων·

⁵ Ο κατάλογος αυτός δεν είναι διεξοδικός· μια πιο λεπτομερής επισκόπηση των διάφορων κλάδων και των τεχνολογιών που περιλαμβάνουν οι κλάδοι αυτοί υπάρχει στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

- προστασία των κρίσιμης σημασίας υποδομών·
- πληροφορίες για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας (συμπεριλαμβανομένης της ασφάλειας στον κυβερνοχώρο και της επικοινωνίας)·
- διαχείριση κρίσεων / πολιτική προστασία·
- προστασία όσον αφορά τη φυσική ασφάλεια· και
- προστατευτική ενδυμασία.

Η αγορά ασφάλειας έχει τρία διακριτικά χαρακτηριστικά:

- (1) **Είναι εξαιρετικά κατακερματισμένη αγορά και διαιρείται με βάση τα εθνικά ή ακόμη και τα περιφερειακά σύνορα.** Η ασφάλεια, η οποία είναι ένας από τους πιο ευαίσθητους τομείς πολιτικής, είναι ένας από τους τομείς στους οποίους τα κράτη μέλη διστάζουν να παραιτηθούν από τις εθνικές εξουσίες τους.
- (2) **Είναι μια θεσμική αγορά.** Μεγάλο μέρος της αγοράς ασφάλειας είναι ακόμη θεσμική αγορά, δηλ. οι αγοραστές είναι δημόσιες αρχές. Ακόμη και σε τομείς στους οποίους η αγορά ασφάλειας είναι εμπορική αγορά, οι απαιτήσεις ασφάλειας εξακολουθούν, σε μεγάλο βαθμό, να τίθενται στο πλαίσιο της νομοθεσίας.
- (3) **Έχει έντονη κοινωνική διάσταση.** Η ασφάλεια δεν είναι μόνο μία από τις βασικές ανάγκες των ανθρώπων αλλά και ένας εξαιρετικά ευαίσθητος τομέας. Τα μέτρα και οι τεχνολογίες ασφάλειας μπορούν να έχουν συνέπειες για τα θεμελιώδη δικαιώματα και συχνά προκαλούν φόβο για πιθανή παραβίαση της ιδιωτικής ζωής.

3. ΤΑ ΚΥΡΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙ Η ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Αυτά τα τρία διακριτικά χαρακτηριστικά της αγοράς ασφάλειας είναι επίσης τα καθοριστικά στοιχεία για τα τρία κύρια προβλήματα που αντιμετωπίζει η ενωσιακή βιομηχανία ασφάλειας:

- (1) Ο κατακερματισμός της αγοράς ασφάλειας της ΕΕ

Το κύριο πρόβλημα είναι ο εξαιρετικά μεγάλος κατακερματισμός της ενωσιακής αγοράς ασφάλειας λόγω της φύσης της (δηλ. η έλλειψη εναρμονισμένων διαδικασιών πιστοποίησης και προτύπων). Διαφορετικές προσεγγίσεις οδήγησαν πράγματι στη δημιουργία τουλάχιστον 27 διαφορετικών αγορών ασφάλειας, καθεμία από τις οποίες διαιρείται σε πολλούς τομείς ασφάλειας.

Αυτό δημιουργεί όχι μόνο μια μάλλον μοναδική περίπτωση όσον αφορά την εσωτερική αγορά, αλλά έχει επίσης σημαντικές αρνητικές συνέπειες τόσο στην πλευρά της προσφοράς (βιομηχανία) όσο και στην πλευρά της ζήτησης (αγοραστές τεχνολογιών ασφάλειας από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα). Ο κατακερματισμός οδηγεί σε σημαντικούς φραγμούς στην είσοδο στην αγορά και δυσχεραίνει σε μεγάλο βαθμό ή καθιστά αδύνατες τις πραγματικές οικονομίες κλίμακας. Επιπλέον, έχει ως συνέπεια την έλλειψη ανταγωνιστικότητας μεταξύ των προμηθευτών και μη βέλτιστη χρήση των δημόσιων πόρων.

(2) *Το χάσμα μεταξύ της έρευνας και της αγοράς*

Κατά την εφαρμογή της E&A στις νέες τεχνολογίες είναι συχνά πολύ δύσκολο για την ενωσιακή βιομηχανία ασφάλειας να προβλεφθεί αν το αποτέλεσμα θα αξιοποιηθεί τελικά στην αγορά ή να δοθεί ένα είδος εγγύησης ότι θα υπάρχει αγορά. Παρόλο που το πρόβλημα αυτό είναι διαδεδομένο και συναντάται επίσης σε πολλούς βιομηχανικούς τομείς, υπάρχει σε ιδιαίτερα μεγάλο βαθμό στη βιομηχανία ασφάλειας, διότι αυτή κυρίως δρα σε μια θεσμική αγορά.

Το γεγονός αυτό έχει ορισμένες αρνητικές συνέπειες: για παράδειγμα, πολλά υποσχόμενες ιδέες E&A που δεν αξιοποιήθηκαν, πράγμα που σημαίνει ότι ορισμένες τεχνολογίες που θα μπορούσαν να βελτιώσουν την ασφάλεια του πολίτη δεν είναι διαθέσιμες στην πλευρά της ζήτησης.

(3) *Η κοινωνική διάσταση των τεχνολογιών ασφάλειας*

Η κοινωνική αποδοχή των νέων προϊόντων και τεχνολογιών είναι μια γενική πρόκληση για τους διάφορους βιομηχανικούς τομείς. Υπάρχουν, ωστόσο, ορισμένες ιδιαιτερότητες μέσω των οποίων οι τεχνολογίες ασφάλειας διακρίνονται από άλλους τομείς. Οι τεχνολογίες ασφάλειας μπορεί να αφορούν άμεσα ή έμμεσα τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως τα δικαιώματα σεβασμού της ιδιωτικής και της οικογενειακής ζωής, το δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικότητας ή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

Τα προβλήματα που συνδέονται με την κοινωνική αποδοχή των τεχνολογιών ασφάλειας έχουν ορισμένες αρνητικές συνέπειες. Όσον αφορά τη βιομηχανία, αυτό οδηγεί στον κίνδυνο επενδύσεων σε τεχνολογίες τις οποίες κατόπιν δεν αποδέχεται το κοινό, με αποτέλεσμα την κατασπατάληση των επενδύσεων. Όσον αφορά τη ζήτηση, αυτό σημαίνει την υποχρέωση αγοράς ενός λιγότερο αμφιλεγόμενου προϊόντος το οποίο ωστόσο δεν πληροί πλήρως τις απαιτήσεις ασφάλειας.

4. ΕΠΙΛΥΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ

Η Επιτροπή προσδιόρισε ορισμένες βασικές δράσεις πολιτικής για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ενωσιακής βιομηχανίας ασφάλειας, την τόνωση της ανάπτυξης της και την προώθηση της δημιουργίας θέσεων εργασίας. Οι βασικές δράσεις πολιτικής αφορούν τα εξής:

- **Υπέρβαση του κατακερματισμού της αγοράς**, μέσω: της δημιουργίας πανενωσιακών/διεθνών προτύπων, της εναρμόνισης των διαδικασιών της ενωσιακής πιστοποίησης/αξιολόγησης της συμμόρφωσης για τις τεχνολογίες ασφάλειας και της καλύτερης αξιοποίησης των συνεργειών μεταξύ των τεχνολογιών ασφάλειας και των τεχνολογιών άμυνας.
- **Μείωση του χάσματος μεταξύ της έρευνας και της αγοράς**, μέσω: της προσαρμογής των προγραμμάτων χρηματοδότησης και της καλύτερης αξιοποίησης των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, καθώς και της πλήρους χρήσης των

προεμπορικών δημόσιων συμβάσεων στο πλαίσιο της έρευνας για την ασφάλεια του προγράμματος «Ορίζοντας 2020»⁶.

- **Καλύτερη ενσωμάτωση της κοινωνικής διάστασης**, μέσω της διεξοδικής αξιολόγησης των κοινωνικών συνεπειών, συμπεριλαμβανομένων των συνεπειών για τα θεμελιώδη δικαιώματα, και μέσω της δημιουργίας μηχανισμών δοκιμής του κοινωνικού αντικτύπου κατά τη διάρκεια του σταδίου E&A.

4.1. Υπέρβαση του κατακερματισμού της αγοράς

4.1.1. Τυποποίηση

Τα πρότυπα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ενοποίηση των αγορών και στη βοήθεια προς τη βιομηχανία για να επιτύχει οικονομίες κλίμακας. Τα πρότυπα είναι επίσης ύψιστης σημασίας για τη ζήτηση, κυρίως όσον αφορά τη διαλειτουργικότητα των τεχνολογιών που χρησιμοποιούν οι πρώτοι παρεμβαίνοντες, οι αρχές επιβολής της νομοθεσίας κ.λπ. Επιπλέον, τα πρότυπα είναι σημαντικά για τη διασφάλιση ενιαίας ποιότητας στην παροχή υπηρεσιών ασφάλειας. Η δημιουργία πανενωσιακών προτύπων και η προώθησή τους σε παγκόσμιο επίπεδο είναι επίσης βασικός παράγοντας της παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας της ενωσιακής βιομηχανίας ασφάλειας.

Ωστόσο, μόνο λίγα πανενωσιακά πρότυπα υπάρχουν στον τομέα της ασφάλειας. Τα διαφορετικά εθνικά πρότυπα αποτελούν σημαντικό εμπόδιο για τη δημιουργία μιας πραγματικής εσωτερικής αγοράς ασφάλειας και μειώνουν έτσι την ανταγωνιστικότητα της ενωσιακής βιομηχανίας. Η κατάργηση αυτών των εθνικών διαφορών είναι ένα ουσιαστικό βήμα αν η ΕΕ επιθυμεί να συμβάλει σημαντικά στη δημιουργία παγκόσμιων προτύπων.

Η Επιτροπή ήδη ανέφερε στην ανακοίνωσή της για ένα στρατηγικό όραμα για τα ευρωπαϊκά πρότυπα την ανάγκη να επιταχυνθούν οι διαδικασίες τυποποίησης στον τομέα της ασφάλειας⁷. Επομένως, το 2011 η Επιτροπή ανέθεσε στους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης να εκπονήσουν λεπτομερή επισκόπηση των υφιστάμενων διεθνών, ευρωπαϊκών και εθνικών προτύπων στον τομέα της ασφάλειας, καθώς και να καταρτίσουν κατάλογο των κενών στα πρότυπα. Εντοπίστηκαν σημαντικά κενά στους ακόλουθους τομείς:

- Χημικές, βιολογικές, ραδιολογικές, πυρηνικές και εκρηκτικές ύλες – ελάχιστες προδιαγραφές ανίχνευσης και πρότυπα δειγματοληψίας, συμπεριλαμβανομένου του τομέα της ασφάλειας της αεροπορίας·
- Ασφάλεια των συνόρων – κοινά τεχνικά πρότυπα και πρότυπα διαλειτουργικότητας για τα αυτόματα συστήματα συνοριακού ελέγχου, καθώς και πρότυπα για βιομετρικά αναγνωριστικά στοιχεία· και
- Διαχείριση κρίσεων/ Πολιτική προστασία – πρότυπα για τη διαλειτουργικότητα της επικοινωνίας, καθώς και διαλειτουργικότητα εντολών και ελέγχου, συμπεριλαμβανομένης της οργανωτικής διαλειτουργικότητας, και μεγάλης κλίμακας πληροφόρηση του πληθυσμού.

⁶ COM(2011) 809 τελικό.

⁷ COM(2011) 311 τελικό.

Δράση 1: Με βάση αυτές τις αρχικές προτεραιότητες, η Επιτροπή θα ζητήσει από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης να θεσπίσουν συγκεκριμένους και λεπτομερείς χάρτες πορείας για την τυποποίηση. Οι εν λόγω χάρτες πορείας για την τυποποίηση θα πρέπει να επικεντρώνονται στην επόμενη γενιά μέσων και τεχνολογιών. Για να επιτευχθεί αυτό, η συμμετοχή των τελικών χρηστών και της βιομηχανίας ασφάλειας και η συνοχή των πολιτικών θα έχουν μεγάλη σημασία.

Περίοδος υλοποίησης : από τα μέσα του 2012

4.1.2. Διαδικασίες πιστοποίησης/αξιολόγησης της συμμόρφωσης

Σήμερα δεν υπάρχουν πανενωσιακά συστήματα πιστοποίησης για τις τεχνολογίες ασφάλειας. Τα εθνικά συστήματα διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό και συμβάλλουν κατά τον τρόπο αυτό σημαντικά στον κατακερματισμό της αγοράς ασφάλειας. Η Επιτροπή εντόπισε τομείς στους οποίους⁸, σε μια πρώτη φάση, θα έχει νόημα να δημιουργηθεί ένα πανενωσιακό σύστημα πιστοποίησης, και οι πρώτοι από αυτούς είναι:

- εξοπλισμός ελέγχου (ανίχνευσης) αερολιμένων· και
- συστήματα συναγερμού⁹

Όσον αφορά τον εξοπλισμό ελέγχου των αερολιμένων, υπάρχει σύνολο ενωσιακής νομοθεσίας που ορίζει απαιτήσεις επιδόσεων για τον εξοπλισμό αυτόν¹⁰. Εντούτοις, η νομοθεσία αυτή δεν περιλαμβάνει τον απαιτούμενο μηχανισμό αξιολόγησης της συμμόρφωσης, μέσω του οποίου η πιστοποίηση του εξοπλισμού ελέγχου σε ένα κράτος μέλος να αναγνωρίζεται αμοιβαία σε κάθε άλλο κράτος μέλος. Η έλλειψη εναρμονισμένων προτύπων και νομικά δεσμευτικής αξιολόγησης της συμμόρφωσης του εξοπλισμού ελέγχου των αερολιμένων σε επίπεδο ΕΕ προκαλεί κατακερματισμό της εσωτερικής αγοράς.

Όσον αφορά τα συστήματα συναγερμού, υπάρχουν ήδη ορισμένα ευρωπαϊκά πρότυπα απόδοσης. Επιπλέον, υπάρχει ο μηχανισμός πιστοποίησης CertAlarm, τον οποίο δρομολόγησε η βιομηχανία. Ωστόσο, το μειονέκτημα αυτού του συστήματος είναι η ιδιωτική του διοίκηση και ότι οι αρχές των κρατών μελών δεν είναι υποχρεωμένες να αποδεχτούν τα πιστοποιητικά που εκδίδονται στο πλαίσιο αυτού του συστήματος.

Στο μέλλον, τα πιστοποιούμενα προϊόντα με βάση πανενωσιακό σύστημα πιστοποίησης θα μπορούν να λάβουν ένα «σήμα ασφάλειας της ΕΕ», παρόμοιο με τη σήμανση CE που χρησιμοποιείται στον τομέα των προϊόντων ασφάλειας. Όπως προτείνει το ESRIF, το σήμα αυτό θα μπορούσε να λειτουργήσει ως σήμα ποιότητας για προϊόντα ασφάλειας (κατασκευασμένα και επικυρωμένα στην ΕΕ).

Σύμφωνα με μετριοπαθείς εκτιμήσεις, η βιομηχανία αυτών των δύο κατηγοριών προϊόντων θα είναι σε θέση να εξοικονομήσει έξοδα δοκιμών και πιστοποίησης ύψους έως 29 εκατ. ευρώ ετησίως.

⁸ Λεπτομέρειες σχετικά με τις αρχές και τα κριτήρια για την επιλογή των στοχευόμενων τομέων υπάρχουν στο έγγραφο των υπηρεσιών της Επιτροπής.

⁹ Πρέπει να σημειωθεί ότι τα συστήματα συναγερμού αποτελούν ένα πολύ σημαντικό τμήμα με μέγεθος αγοράς 4,5 δις. ευρώ ή το 50% της αγοράς φυσικής ασφάλειας.

¹⁰ Βλ. κανονισμούς ΕΚ 300/2008, ΕΚ 272/2009 και ΕΕ 185/2010.

Η εναρμόνιση των διαδικασιών πιστοποίησης για τα συστήματα ελέγχου των αερολιμένων και τα συστήματα συναγερμού αναμένεται επίσης να έχει θετική επίδραση στη δημιουργία πιο σαφούς ευρωπαϊκής ταυτότητας όσον αφορά αυτές τις τεχνολογίες, δηλαδή ένα πιθανό «σήμα ΕΕ». Το σήμα αυτό αναμένεται να συμβάλει στην ενίσχυση της παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας των εταιρειών της ΕΕ όσον αφορά τους ανταγωνιστές τους στις ΗΠΑ και την Κίνα.

Δράση 2: Κατόπιν διεξοδικής εκτίμησης του αντικτύπου και διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη, η Επιτροπή θα προτείνει δύο νομοθετικές προτάσεις: μία για τη θέσπιση πανενωσιακού εναρμονισμένου συστήματος πιστοποίησης για εξοπλισμό ελέγχου (ανίχνευσης) αερολιμένων και μία για τη θέσπιση εναρμονισμένου συστήματος πιστοποίησης για συστήματα συναγερμού. Ο στόχος είναι να επιτευχθεί αμοιβαία αναγνώριση των συστημάτων πιστοποίησης.

Περίοδος υλοποίησης: μέσα του 2012 – τέλος του 2014

4.1.3. Εκμετάλλευση συνεργειών μεταξύ τεχνολογιών ασφάλειας και τεχνολογιών άμυνας

Μπορεί να γίνει σαφής διάκριση μεταξύ μιας (μη στρατιωτικής) αγοράς ασφάλειας και μιας (στρατιωτικής) αγοράς άμυνας. Ωστόσο, η ύπαρξη αυτών των δύο χωριστών αγορών μπορεί από μόνη της να θεωρηθεί κατακερματισμός. Ο κατακερματισμός αυτός είναι, σε ορισμένο βαθμό, φυσιολογικός, δεδομένου ότι η βιομηχανική βάση που προμηθεύει αυτές τις δύο αγορές δεν είναι απολύτως ταυτόσημη και ότι οι τελικοί χρήστες διαφέρουν, οι τομείς εφαρμογής διαφέρουν, το ίδιο και οι απαιτήσεις. Ωστόσο, ο κατακερματισμός αυτός γίνεται αισθητός τόσο προς τα άνω, στο επίπεδο της E&A και της ανάπτυξης ικανοτήτων, όσο και προς τα κάτω, στο επίπεδο της τυποποίησης. Μερικές φορές έχει ως αποτέλεσμα να επαναλαμβάνονται οι προσπάθειες E&A και να μην είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν οικονομίες κλίμακας λόγω των διαφορετικών προτύπων που ισχύουν σε αυτές τις δύο αγορές.

Όσον αφορά την E&A, επιδιώκονται σήμερα συνέργειες πολιτικού-στρατιωτικού τομέα με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Άμυνας (EOA) μέσω του *Ευρωπαϊκού Πλαισίου Συνεργασίας*. Στο πλαίσιο της συνεργασίας αυτής υπάρχει συνεχιζόμενος συντονισμός μεταξύ της πτυχής ασφάλειας του 7ου προγράμματος-πλαίσιου και των ερευνητικών δραστηριοτήτων του EOA στον τομέα της άμυνας. Ο στόχος είναι ο συγχρονισμός της έρευνας αυτής, με σκοπό την αποφυγή των επαναλήψεων εργασιών και την αξιοποίηση πιθανών συνεργειών. Η Επιτροπή σκοπεύει να συνεχίσει και να επεκτείνει τη συνεργασία αυτή στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020».

Παρόλο που θα ήταν χρήσιμη μια συνεργασία σε ακόμη τον πιο πρώιμο στάδιο με σκοπό πιο συγχρονισμένο σχεδιασμό της ικανότητας, η Επιτροπή θεωρεί ότι στον τομέα της ασφάλειας των πολιτών υπάρχει τόσο μεγάλος αριθμός εμπλεκόμενων δημόσιων αρχών που, σήμερα, δεν είναι εύκολο να εφαρμοστεί κοινό σχέδιο ικανοτήτων με τον τομέα της άμυνας, όπου υπάρχει συνήθως μόνο ένας φορέας ανά κράτος μέλος, π. χ. το υπουργείο Άμυνας.

Όσον αφορά τη συνεργασία σε μεταγενέστερο στάδιο, η Επιτροπή θεωρεί ότι η ανάπτυξη «υβριδικών προτύπων», δηλαδή προτύπων που εφαρμόζονται στις τεχνολογίες πολιτικής ασφάλειας και στις τεχνολογίες άμυνας, θα πρέπει να συνεχιστεί ενεργά σε τομείς όπου οι τεχνολογίες είναι οι ίδιες και τα πεδία εφαρμογής μοιάζουν σε μεγάλο βαθμό. Η Επιτροπή εξετάζει ορισμένους πολλά υποσχόμενους τομείς για αυτά τα «υβριδικά πρότυπα», συμπεριλαμβανομένης της ραδιοεπικοινωνίας μέσω λογισμικού και ορισμένων τεχνολογικών απαιτήσεων για συστήματα μη επανδρωμένων αεροσκαφών (π.χ. τεχνολογίες αναγνώρισης και αποφυγής, απαιτήσεις αξιοπιστίας). Μόνο για τη ραδιοεπικοινωνία μέσω λογισμικού εκτιμάται ότι τα υβριδικά πρότυπα μπορούν να οδηγήσουν σε συνολική αύξηση των πωλήσεων κατά ένα δισ. ευρώ.

Δράση 3: Η Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Άμυνας, σκοπεύει να αναθέσει στους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης την εκπόνηση «υβριδικών προτύπων». Μια πρώτη εντολή θα ανατεθεί σύντομα σχετικά με τη ραδιοεπικοινωνία μέσω λογισμικού.

Περίοδος υλοποίησης: από τα μέσα του 2012

4.2. Μείωση του χάσματος μεταξύ της έρευνας και της αγοράς

4.2.1. Προσαρμογή των προγραμμάτων χρηματοδότησης, αξιοποίηση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας

Η πρόταση της Επιτροπής για το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» δημιουργεί στενό σύνδεσμο με ορισμένους τομείς πολιτικής, κυρίως με εκείνο των εσωτερικών υποθέσεων. Για τον σκοπό αυτόν, το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» προβλέπει ειδικούς κανόνες για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας όσον αφορά την έρευνα στον τομέα της ασφάλειας, που επιτρέπουν στην Επιτροπή και στα κράτη μέλη όχι μόνο να έχουν πρόσβαση σε νέα στοιχεία ερευνητικών έργων στον τομέα της ασφάλειας, αλλά και να χρησιμοποιούν – με δίκαιους και λογικούς όρους – αυτές τις νέες γνώσεις σε μεταγενέστερη σύμβαση¹¹.

Αυτό θα οδηγήσει σε μια πιο άμεση και ταχεία αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας της ΕΕ στον τομέα της ασφάλειας από τις εθνικές αρχές και σε στενότερη συνεργασία με τους, συνήθως δημόσιους, τελικούς χρήστες, πράγμα που ενισχύει σε μεγάλο βαθμό τις προσπάθειες κάλυψης του κενού μεταξύ της έρευνας και της αγοράς στον τομέα της ασφάλειας.

Επιπλέον, οι δύο συνιστώσες του Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας που προτάθηκαν για την προσεχή δημοσιονομική περίοδο και αφορούν τον τομέα των εξωτερικών συνόρων και των θεωρήσεων διαβατηρίου, και την αστυνομική συνεργασία, την πρόληψη και την καταστολή της εγκληματικότητας, και τη διαχείριση των κρίσεων, αντίστοιχα, προβλέπουν τη δυνατότητα να υποβάλλονται σε δοκιμή και να επικυρώνονται τα αποτελέσματα ερευνητικών σχεδίων στον τομέα της ασφάλειας που χρηματοδοτούνται από την Ένωση¹².

Για να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά αυτή η δυνατότητα, οι ειδικοί κανόνες για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας όσον αφορά την έρευνα στον τομέα της ασφάλειας, που επιτρέπουν στην Επιτροπή να χρησιμοποιεί αυτά τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας με δίκαιους και λογικούς όρους, είναι απαραίτητη προϋπόθεση ώστε τα αποτελέσματα της έρευνας στον τομέα της ασφάλειας να μπορούν να αξιοποιηθούν σε επόμενη δοκιμή και επικύρωση.

Όταν χρειάζονται ικανότητες της Ένωσης, η Επιτροπή θα εξετάζει το ενδεχόμενο ενίσχυσης αυτών των μέτρων δοκιμής και επικύρωσης μέσω της αγοράς πρωτοτύπων για την ΕΕ.

Δράση 4: Η Επιτροπή θα χρησιμοποιήσει πλήρως τους νέους κανόνες του προγράμματος «Ορίζοντας 2020»¹³, για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας στην έρευνα στον τομέα της ασφάλειας, κυρίως μέσω της δυνατότητας που προβλέπεται στα δύο ειδικά προγράμματα του

¹¹ COM(2011) 810 τελικό.

¹² COM(2011) 750 και 753 τελικό.

¹³ Ωστόσο, για να εγκριθούν οι κανόνες αυτοί είναι ακόμη απαραίτητη η έγκριση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας να υποβάλλει σε δοκιμή και να επικυρώνει τα αποτελέσματα ερευνητικών σχεδίων της ΕΕ στον τομέα της ασφάλειας.

Περίοδος υλοποίησης: από τις αρχές του 2014

4.2.2. Προεμπορικές δημόσιες συμβάσεις

Οι προεμπορικές δημόσιες συμβάσεις¹⁴ είναι ένα πολύ χρήσιμο μέσο για την κάλυψη του κενού μεταξύ έρευνας και αγοράς. Η Επιτροπή υπογράμμισε ήδη τη σημασία τους στην ανακοίνωσή της για την «Ένωση καινοτομίας»¹⁵, ιδίως σε τομείς στους οποίους υπάρχει θεσμική αγορά ή αγορά που κατευθύνεται σε μεγάλο βαθμό από τη νομοθεσία, δεδομένου ότι οι δημόσιες συμβάσεις καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών είναι σημαντικές για τη βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των δημόσιων υπηρεσιών σε μια χρονική περίοδο δημοσιονομικών περιορισμών. Μακροπρόθεσμα, οι προεμπορικές δημόσιες συμβάσεις θα επιτρέψουν ενδεχομένως στους δημόσιους χρήστες να διαδραματίσουν πιο κεντρικό ρόλο στον κύκλο της καινοτομίας μέσω της αγοράς νέων τεχνολογιών. Οι αγοραστές θα πρέπει να ενεργούν ως «παράγοντες αλλαγής».

Ωστόσο, μέχρι σήμερα μόνο λίγα κράτη μέλη χρησιμοποίησαν τα συστήματα των προεμπορικών δημόσιων συμβάσεων στον τομέα της ασφάλειας. Σε επίπεδο ΕΕ, στο πλαίσιο της πτυχής ασφάλειας του 7ου προγράμματος-πλαισίου, εισήχθη ένα σύστημα προεπιχειρησιακής επικύρωσης στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων του 2011, το οποίο μπορεί να αποτελέσει πρόδρομο για πιθανό μελλοντικό σύστημα προεμπορικών δημόσιων συμβάσεων.

Το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» περιλαμβάνει ειδικό μέσο προεμπορικών δημόσιων συμβάσεων, το οποίο θα βοηθήσει πολύ στην υπέρβαση πρακτικών εμποδίων που σχετίζονται με την εφαρμογή των προεμπορικών δημόσιων συμβάσεων.

Με βάση την εμπειρία από το σύστημα SBIR στις ΗΠΑ¹⁶, και με την υπόθεση της αύξησης κατά 1% του ετήσιου ρυθμού αύξησης λόγω της υποστήριξης της Ε&Α μέσω του συστήματος προεμπορικών δημόσιων συμβάσεων, ο τομέας της ασφάλειας θα αυξήσει τις πωλήσεις του κατά 2 δισ. ευρώ από τώρα έως το 2020.¹⁷

Δράση 5: Η Επιτροπή σκοπεύει να κάνει πλήρη χρήση του μέσου των προεμπορικών δημόσιων συμβάσεων που ορίζεται στο πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» και διαθέτει ένα σημαντικό μέρος των προϋπολογισμού της έρευνας για την ασφάλεια στο μέσο αυτό. Αυτή η νέα προσέγγιση της χρηματοδότησης θα φέρει την έρευνα πιο κοντά στην αγορά διότι θα μειώσει από την αρχική φάση του ερευνητικού έργου την απόσταση μεταξύ της βιομηχανίας, των δημόσιων αρχών και των τελικών χρηστών. Η Επιτροπή πιστεύει ότι η ασφάλεια των συνόρων και η ασφάλεια της αεροπορίας είναι οι τομείς με τις καλύτερες προοπτικές για την εφαρμογή του μέσου προεμπορικών δημόσιων συμβάσεων.

¹⁴ Με τον όρο «προεμπορικές δημόσιες συμβάσεις» νοείται εδώ η προσέγγιση στην παροχή υπηρεσιών Ε&Α, στο πλαίσιο της οποίας τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας δεν ανήκουν (αποκλειστικά) στην αναθέτουσα αρχή. Βλ. COM(2007) 799 τελικό.

¹⁵ COM(2010) 546 τελικό.

¹⁶ Το αρκτικόλεξο SBIR σημαίνει «Small Business Innovation and Research» και είναι ένα πρόγραμμα των ΗΠΑ που υποστηρίζει την καινοτομία στις ΜΜΕ που χρησιμοποιούν σύστημα προεμπορικών δημόσιων συμβάσεων.

¹⁷ Βλ. το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

Επίσης η Επιτροπή θα ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να δρομολογήσουν παρόμοιες πρωτοβουλίες σε εθνικό επίπεδο, για να συμπληρώσουν τη σχετική ενωσιακή νομοθεσία σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις.

Περίοδος υλοποίησης: από την αρχή του 2014

4.2.3. Πρόσβαση στις διεθνείς αγορές δημόσιων συμβάσεων

Η αγορά δημόσιων συμβάσεων της ΕΕ είναι κατά παράδοση πολύ ανοικτή. Ωστόσο, οι αγορές των εμπορικών μας εταίρων δεν είναι πάντα εξίσου ανοικτές. Σε παγκόσμιο επίπεδο, μόνο το ένα τέταρτο της παγκόσμιας αγοράς δημόσιων συμβάσεων είναι ανοικτή στον διεθνή ανταγωνισμό.

Η Επιτροπή πρότεινε κανονισμό¹⁸ για να βοηθήσει στο άνοιγμα των αγορών δημόσιων συμβάσεων σε παγκόσμιο επίπεδο και να εξασφαλίσει στις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις ισότιμη πρόσβαση σε αυτές τις αγορές. Ο κανονισμός αυτός θα παράσχει ορισμένα μέσα που θα εξασφαλίσουν την επίτευξη αυτών των στόχων.

Δράση 6: Η Επιτροπή θα κάνει πλήρη χρήση των μέσων που έχει στη διάθεσή της για να εξασφαλίσει ισότιμη πρόσβαση της βιομηχανίας ασφάλειας της ΕΕ στις διεθνείς αγορές δημόσιων συμβάσεων. Επειδή οι τεχνολογίες της ασφάλειας είναι ένας ευαίσθητος τομέας, θα δοθεί πολύ μεγάλη προσοχή στους κανονισμούς σχετικά με τις εξαγωγές.

Περίοδος υλοποίησης: από το τέλος του 2013

4.2.4. Περιορισμός αστικής ευθύνης

Για να καλυφθεί το κενό μεταξύ έρευνας και αγοράς και κυρίως να εξασφαλιστεί ότι ο κίνδυνος της ευθύνης δεν αποτρέπει τη βιομηχανία ασφάλειας από την ανάπτυξη, την εφαρμογή και την εμπορία των τεχνολογιών και των υπηρεσιών που θα μπορούσαν να σώσουν ζωές, οι ΗΠΑ θέσπισαν μετά τις επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2001 τον νόμο για την ασφάλεια «US Safety Act». Ο «US Safety Act» προβλέπει περιορισμούς της νομικής ευθύνης για τους παρόχους αντιτρομοκρατικών τεχνολογιών και υπηρεσιών. Με τη νομοθεσία αυτή, μπορεί να προκύψει για τις κορυφαίες εταιρείες των ΗΠΑ στην αγορά, πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών τους της ΕΕ στις αγορές τρίτων χωρών.

Είναι σαφές ότι ο «US Safety Act» προέκυψε στο ειδικό νομικό πλαίσιο των ΗΠΑ, όπου οι ομαδικές αγωγές είναι συχνές. Παρότι δεν προβλέπεται να θεσπιστεί στην Ευρώπη νόμος ισοδύναμος με τον «US Safety Act», είναι παρ' όλα αυτά αναγκαίο να κατανοηθεί και να μελετηθεί καλύτερα σε ποιο βαθμό τα θέματα της ευθύνης αποτρέπουν τη βιομηχανία από την εμπορία τεχνολογιών και υπηρεσιών με μελλοντικές προοπτικές.

Δεν υπάρχει γενική συναίνεση μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών της βιομηχανίας για τα εν λόγω θέματα και θα πρέπει να πραγματοποιηθεί διεξοδική νομική ανάλυση όσον αφορά τη συμβατότητα με τους εθνικούς ή ευρωπαϊκούς κανονισμούς.

Δράση 7: Η Επιτροπή δημοσίευσε πρόσκληση υποβολής προτάσεων για σημαντική μελέτη που θα αναλύει τις νομικές και οικονομικές συνέπειες του περιορισμού της αστικής ευθύνης.

¹⁸ COM(2012) 124 τελικό.

Η μελέτη θα εξετάζει επίσης τις πιθανές εναλλακτικές επιλογές αντί του περιορισμού της αστικής ευθύνης, όπως εισάγονται από τον «US Safety Act», π.χ. ένα εθελοντικό ταμείο της βιομηχανίας, μια σύσταση της Επιτροπής κ.λπ. Η μελέτη αυτή θα λάβει δεόντως υπόψη τις συνέπειες όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα.

Περίοδος υλοποίησης: 2012 – μέσα 2013

4.3. Καλύτερη ενσωμάτωση της κοινωνικής διάστασης

4.3.1. Έλεγχος του αντικτύπου στην κοινωνία κατά τη διάρκεια της φάσης E&A

Η καλύτερη ενσωμάτωση της κοινωνικής διάστασης στις δραστηριότητες της βιομηχανίας ασφάλειας θα βοηθήσει στη μείωση της αβεβαιότητας για την κοινωνική αποδοχή. Αυτό θα επιτρέψει όχι μόνο την αποτελεσματική χρήση της επένδυσης στην E&A, αλλά θα δώσει τη δυνατότητα και στην πλευρά της ζήτησης να αγοράζει προϊόντα που πληρούν όλες τις απαιτήσεις ασφάλειας και ταυτόχρονα είναι αποδεκτά από την κοινωνία.

Επομένως, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι συνέπειες στα κοινωνικά και στα θεμελιώδη δικαιώματα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ήδη μέσω της κοινωνικής δέσμευσης πριν και κατά τη διάρκεια της φάσης E&A. Έτσι θα είναι δυνατή η εξέταση των κοινωνικών θεμάτων στην αρχή της διαδικασίας.

Η Επιτροπή έλαβε ήδη ορισμένα μέτρα με σκοπό την ενσωμάτωση της κοινωνικής διάστασης στο πλαίσιο της πτυχής ασφάλειας του 7ου προγράμματος-πλαισίου. Ωστόσο, όσον αφορά το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», είναι πλέον η κατάλληλη στιγμή για την εδραίωση των προσπαθειών αυτών, τη συμμετοχή της κοινωνίας στην έρευνα και την καινοτομία και τη συστηματοποίηση του ελέγχου των κοινωνικών συνεπειών.

Η Επιτροπή θα φροντίσει για τη συμμετοχή της κοινωνίας και για να καταστεί υποχρεωτικός ο έλεγχος των κοινωνικών συνεπειών όλων των μελλοντικών ερευνητικών έργων της στον τομέα της ασφάλειας¹⁹. Η Επιτροπή θα εξετάσει ειδικά τις κοινωνικές συνέπειες των νέων τεχνολογιών σε όλα τα συστήματά της προεμπορικών δημόσιων συμβάσεων στον τομέα της ασφάλειας που αναφέρονται ανωτέρω.

4.3.2. Προστασία της ιδιωτικής ζωής εκ κατασκευής και προστασία της ιδιωτικής ζωής από προεπιλογή κατά τη φάση του σχεδιασμού

Αφενός, είναι εξαιρετικά δύσκολο να μετατραπούν οι κοινωνικές εκτιμήσεις σε τεχνολογικές απαιτήσεις, και αυτό περιπλέκεται περαιτέρω λόγω της μεγάλης ποικιλίας προϊόντων στην αγορά. Αφετέρου, τα κοινωνικά ζητήματα που σχετίζονται με την ασφάλεια διαφέρουν σημαντικά ανάλογα με το κράτος μέλος.

Επομένως, η Επιτροπή πιστεύει ότι ο καλύτερος τρόπος για να επιτευχθεί πρόοδος είναι η εισαγωγή των εννοιών «προστασία της ιδιωτικής ζωής εκ κατασκευής» και «προστασία της ιδιωτικής ζωής από προεπιλογή»²⁰ κατά τη φάση του σχεδιασμού. Για τον σκοπό αυτόν, ένας οικονομικός παράγοντας που επιθυμεί να υποβληθεί σε έλεγχο η διαδικασία παραγωγής του

¹⁹ Με εξαίρεση τους «ακατάλληλους» τομείς, όπως π.χ. τη βασική τεχνολογική έρευνα και τα έργα για προβλέψεις και σενάρια.

²⁰ Για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με την προστασία της ιδιωτικής ζωής εκ κατασκευής, βλ. έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

και να αναγνωριστεί ότι «προστατεύει την ιδιωτική ζωή εκ κατασκευής», πρέπει να πληροί ένα σύνολο απαιτήσεων που ορίζονται σε κατάλληλο πρότυπο της ΕΕ. Η τήρηση του εν λόγω προτύπου θα είναι προαιρετική. Ωστόσο, η Επιτροπή είναι πεπεισμένη ότι θα ασκηθούν ισχυρές πιέσεις από ανταγωνιστικές εταιρείες για να τηρήσουν οι εταιρείες το πρότυπο αυτό, το οποίο θα αναγνωριστεί με τον ίδιο τρόπο όπως π.χ. το πρότυπο διαχείρισης ISO 9000.²¹

Δράση 8: Η Επιτροπή θα αναθέσει στους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης να αναπτύξουν ένα πρότυπο που θα βασίζεται σε υφιστάμενα συστήματα διαχείρισης ποιότητας, αλλά που θα εφαρμόζονται στη διαχείριση ζητημάτων προστασίας της ιδιωτικής ζωής κατά τη διάρκεια της φάσης σχεδιασμού.

Περίοδος υλοποίησης: Μέσα 2012 – μέσα 2015

5. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

Η παρακολούθηση των αναφερόμενων μέτρων πολιτικής θα πραγματοποιείται μέσω ειδικής ομάδας εμπειρογνομόνων που θα συγκροτήσει η Επιτροπή. Στην ομάδα θα συμμετέχουν όλοι οι σχετικοί παράγοντες του τομέα της ασφάλειας.

Η ομάδα θα συνεδριάζει τουλάχιστον μία φορά ετησίως για την παρακολούθηση της προόδου.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Το παρόν είναι το πρώτο σχέδιο δράσης της Επιτροπή που αφορά ειδικά τη βιομηχανία ασφάλειας. Συνεπώς, όχι μόνο τα μέτρα που αναγγέλλονται σε αυτό είναι νέα, αλλά και το γεγονός ότι η προσέγγιση που ακολουθείται είναι συνολική και καλύπτει τη φάση της Ε&Α έως την τυποποίηση και την πιστοποίηση, και αποτελεί επίσης καινοτομία. Ανάλογα με τις μελλοντικές αξιολογήσεις, οι πιθανοί επόμενοι τομείς προς εναρμόνιση μπορεί να περιλαμβάνουν τους τομείς των χερσαίων και θαλάσσιων μεταφορών και τον περιορισμό της αστικής ευθύνης.

Θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι όλες οι δράσεις που αναφέρονται στο παρόν έγγραφο συνδέονται στενά με τη βούληση των κρατών μελών να συνεργαστούν με τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, τους οργανισμούς τυποποίησης, και τα ενδιαφερόμενα μέρη του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, για να αντιμετωπιστεί ο κατακερματισμός των αγορών ασφάλειας της ΕΕ. Για τον λόγο αυτόν η Επιτροπή ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να την υποστηρίξουν στην πρωτοβουλία της να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα των ενωσιακών εταιρειών ασφάλειας και να μειώσει τα υφιστάμενα εμπόδια στην είσοδο στην αγορά.

Η Επιτροπή είναι πεπεισμένη ότι τα μέτρα πολιτικής που αναφέρονται στο παρόν σχέδιο δράσης θα συμβάλουν σημαντικά στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας ασφάλειας. Στόχος της Επιτροπής είναι να παράσχει στην ενωσιακή βιομηχανία ασφάλειας μια ισχυρή εσωτερική βάση που θα της επιτρέψει να επεκταθεί σε νέες και ανερχόμενες αγορές, στις οποίες υπολογίζεται ότι μελλοντικά η αγορά ασφάλειας θα αναπτυχθεί σημαντικά.

²¹ COM(2012) 11.

Η ανάπτυξη αυτή εντός και εκτός της ΕΕ πρέπει να συνοδεύεται από την ενίσχυση των μέτρων που στοχεύουν στην καλύτερη ενσωμάτωση της κοινωνικής διάστασης στις δραστηριότητες της βιομηχανίας ασφάλειας. Η προστασία της ιδιωτικής ζωής εκ κατασκευής και ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων πρέπει να καταστούν βασικά στοιχεία των τεχνολογιών ασφάλειας της ΕΕ.